

ZATWIERDZAM

PODSEKRETARZ STANU

Ryszard Zarudski

Warszawa, 01.02.2018 r.

Protokół z posiedzenia Komitetu Monitorującego Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 w dniu 22 listopada 2017 r.

W dniu 22 listopada 2017 roku odbyło się posiedzenie Komitetu Monitorującego Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (KM PROW 2014-2020), któremu przewodniczył Pan Ryszard Zarudski - Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi (MRiRW).

Pan Minister Ryszard Zarudski rozpoczął VIII posiedzenie KM PROW 2014-2020, informując, że to posiedzenie ma służyć omówieniu propozycji zmian Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (PROW 2014-2020), które MRiRW planuje zgłosić do Komisji Europejskiej, w ramach rocznej modyfikacji PROW 2014-2020 w 2017 roku. Dodał, że podczas spotkania będzie także możliwa dyskusja na temat aktualnego stanu wdrażania PROW 2014-2020, oraz podjętych działań ukierunkowanych na zwiększenie efektywności wdrażanego Programu, zaznaczając że to jest drugi pełny rok wdrażania PROW 2014-2020.

Pan Minister Ryszard Zarudski powitał Członków KM PROW 2014-2020, przedstawicieli Komisji Europejskiej oraz pozostałych gości.

Przed przyjęciem porządku obrad nastąpiło wręczenie aktów powołań nowym członkom KM PROW 2014-2020, które było wymagane z uwagi na zmiany personalne w instytucjach delegujących swoich przedstawicieli.

Pan Minister Ryszard Zarudski poinformował, że do przesłanych, Członkom KM PROW 2014-2010, projektu porządku obrad oraz materiałów, nie zgłoszono uwag. Dodał, że w punkcie porządku - Sprawy różne, zaprezentowane zostaną wyniki dyskusji grup roboczych funkcjonujących przy Komitecie Monitorującym (grupy roboczej ds. RLKS [Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność] oraz grupy roboczej ds. Ochrony Środowiska i Klimatu), których posiedzenia miały miejsce w ostatnich dniach poprzedzających VIII posiedzenie KM PROW 2014-2020.

Zaproponowany porządek obrad został przyjęty bez uwag, wobec czego Pan Minister przystąpił do jego realizacji.

Porządek obrad Komitetu Monitorującego Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 w dniu 22 listopada 2017 r.

1. Wręczenie aktów powołań członkom oraz zastępcom.
2. Przyjęcie porządku obrad.
3. Informacja o wynikach prac dotyczących uproszczeń prowadzonych w zespołach zadaniowych w ramach Grupy roboczej ds. efektywności PROW 2014-2020.

4. Podjęcie uchwał w sprawie zmian Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.
5. Informacja o stanie realizacji Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, w tym w zakresie ram wykonania oraz zasady n+3.
6. Szkolenie w zakresie przeciwdziałania korupcji zgodnie z działaniami/zadaniami Rządowego Programu Przeciwdziałania Korupcji na lata 2014-2019.
7. Sprawy różne, dyskusja.

Ad.3

Pan Minister Ryszard Zarudzki przedstawił informacje o wynikach prac dotyczących uproszczeń, prowadzonych w zespołach zadaniowych, w ramach Grupy roboczej ds. efektywności PROW 2014-2020. Poinformował, że pracę rozpoczęły zespoły eksperckie mające za zadanie wypracowanie uproszczeń w procesie wdrażania Programu. Dodał, że dotychczas odbyły się 3 spotkania warsztatowe dotyczące:

- 1) zakresu oceny wniosków o przyznanie pomocy w ramach poddziałania 4.2 „Wsparcie inwestycji w przetwarzanie produktów rolnych, obrót nimi lub ich rozwój”;
- 2) z zakresu przyznania pomocy na operacje typu „Premie dla młodych rolników” w ramach poddziałania „Pomoc w rozpoczęciu działalności gospodarczej na rzecz młodych rolników”;
- 3) z zakresu przyznania pomocy na operacje typu „Modernizacja gospodarstw rolnych” w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych”.

Pan Minister Ryszard Zarudzki poinformował, że kontynuowana będzie praca zespołów, które będą pracowały nad uproszczeniami, angażując wszystkich interesariuszy procesu uchwalania prawa: beneficjentów, doradców, przedstawicieli agencji wdrożeniowej (zarówno centrali jak i oddziałów regionalnych), czyli wszystkich zainteresowanych procesem wdrażania instrumentami PROW 2014-2020.

Pan Dariusz Nieć, dyrektor Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich, przedstawił obszary problemowe dotyczące 3 odbytych spotkań warsztatowych. Poinformował, że w ramach spotkania dotyczącego zakresu oceny wniosków o przyznanie pomocy dla poddziałania 4.2 „Wsparcie inwestycji w przetwarzanie produktów rolnych, obrót nimi lub ich rozwój”, jedną z barier, która powodowała małe zainteresowanie, był poziom wsparcia. Stąd propozycja podniesienia poziomu wsparcia z 300 tys. zł do 500 tys. zł. W ramach spotkania warsztatowego z zakresu przyznania pomocy na operacje typu „Premie dla młodych rolników” ustalono, że należy wydłużyć okres urzędowania gospodarstwa rolnego z 18 do 24 miesięcy.

Dodał również, że na spotkaniu warsztatowym dotyczącym zakresu przyznania pomocy na operacje typu „Modernizacja gospodarstw rolnych”, zostało zaproponowanych wiele uproszczeń proceduralnych i technicznych, ale znajdują one odzwierciedlenie w rozporządzeniu, bo ich wprowadzenie nie wymaga zmiany Programu.

Oprócz wniosków, które płynęły z prac grup eksperckich, są też wnioski proceduralne dotyczące ograniczenia ilości dokumentów i uproszczenia procedur.

Pan Minister Ryszard Zarudzki zapowiedział zorganizowanie spotkania warsztatowego na przełomie grudnia i stycznia dotyczącego grup producentów rolnych.

Zwrócił się do przedstawicieli Komisji Europejskiej o przychylny i otwarty stosunek do zaproponowanych przez Polskę propozycji zmian w PROW 2014-2020. Dodał, że są one

zgodne z możliwościami zmian w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 i wynikają z potrzeb oraz oczekiwań społecznych i konieczności zlikwidowania pewnych problemów w różnych regionach. Ponadto, poinformował, że MRiRW zwróciło się do 160 instytucji i organizacji społecznych z prośbą o wskazanie, co powinno zostać poprawione w Programie i zwrótnie otrzymało ponad 24 bardzo konkretnych odpowiedzi. Wskazał na intensywną współpracę w zakresie zmian w PROW 2014-2020 z izbami rolniczymi, a także Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Zaznaczył, że uruchomienie tych zmian ułatwi dalsze wdrażanie PROW 2014-2020.

Ad. 4

Pan Minister Ryszard Zarudzki przed przystąpieniem do rozpatrywania uchwał poinformował, że w odniesieniu do trzech propozycji zmian zaistniała potrzeba wniesienia autopoprawek – dotyczy to projektów uchwał nr 122, 124 oraz 125. Zwrócił się z prośbą do Członków KM PROW 2014-2020 o rozpatrzenie uchwał z autopoprawkami, które zaprezentowane zostaną przy okazji ich uchwalania.

Uchwała Nr 102 w sprawie zmian w działaniu „Transfer wiedzy i działalność informacyjna” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020

Pan Minister Ryszard Zarudzki poinformował, że proponowana zmiana dotyczy poddziałań:

1.1 Wsparcie dla działań w zakresie kształcenia zawodowego i nabywania umiejętności

1.2 Wsparcie dla projektów demonstracyjnych i działań informacyjnych

Proponowana zmiana zakłada, że podmiot wdrażający, tj. Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, dokonywał będzie wyboru beneficjenta w oparciu o przepisy prawa zamówień publicznych, co też wpłynie na sposób rozliczania zrealizowanej operacji i podejście to zasadniczo uprości proces wyboru beneficjentów jak również sposób wykonywania i rozliczania operacji z zakresu transferu wiedzy i działalności informacyjnej.

Pan Paweł Ściański, zastępca dyrektora Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich poinformował, że Komisja Europejska (KE) podczas spotkania uzgodnieniowego przed KM PROW 2014-2020, zgłosiła spostrzeżenia dotyczące projektu uchwały nr 102, ale także projektów uchwał nr 103, 104 i 105. KE zwróciła się z prośbą o wyjaśnienie, czy faktycznie zmiana na wybór procedury zamówień publicznych jest uproszczeniem również dla beneficjentów jeżeli chodzi o wdrażanie działań objętych w/w uchwałami. KE prosi również o wyjaśnienie zmian w zakresie mniejszych wymagań dotyczących beneficjentów, w kwestii zmniejszenia ich doświadczenia z 5 do 3 lat.

Pan Minister Ryszard Zarudzki poinformował, że wątpliwości zostaną wyjaśnione w trakcie negocjacji zmian w PROW 2014-2020 z Komisją Europejską.

Pan Michael Pielke, przedstawiciel Komisji Europejskiej powiedział, że KE docenia współpracę z grupami roboczymi w celu uproszczenia procesu wdrażania. Dodał, że taki proces funkcjonuje też na szczeblu Unii Europejskiej, gdzie Komisja Europejska spotyka się z odpowiednimi władzami, żeby uzgodnić, w jaki sposób można uprościć wszystkie procesy. Zastrzeżenie KE do w/w uchwał dotyczy braku pewności, czy rzeczywiście jest to uproszczenie. Poinformował, że istnieją praktyki uproszczonych rozliczeń kosztów. Ważne jest ustalenie, że procedura zamówień publicznych będzie skuteczna i efektywna

dla beneficjentów. Wskazał, że być może udałoby się skorzystać z doświadczeń wypracowanych w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, gdzie są możliwości stosowania uproszczonych rozliczeń kosztów w odniesieniu do szkoleń i innego rodzaju tego typu działań.

Uchwała została poddana pod głosowanie i w głosowaniu jawnym przyjęta następującym stosunkiem głosów: (ZA - 26), (PRZECIW - 0), (WSTRZYMUJĄCYCH – 2)

Uchwała Nr 103 w sprawie zmian w działaniu „Usługi doradcze. usługi z zakresu zarządzania gospodarstwem i usługi z zakresu zastępstw”. w poddziałaniu „Wsparcie korzystania z usług doradczych”. typ operacji „Świadczenie kompleksowej porady dla rolnika” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020.

Pan Minister Ryszard Zarudzki poinformował, że projektowane zmiany mają na celu umożliwienie poprawnego stosowania przepisów prawa zamówień publicznych przy wyborze beneficjentów. Zaproponowano w tym celu zmianę przepisów w zakresie warunków kwalifikowalności oraz zasad ustanawiania kryteriów wyboru operacji.

Uchwała została poddana pod głosowanie i w głosowaniu jawnym przyjęta następującym stosunkiem głosów: (ZA - 30), (PRZECIW - 0), (WSTRZYMUJĄCYCH – 1)

Uchwała nr 104 w sprawie zmian w działaniu „Usługi doradcze. usługi z zakresu zarządzania gospodarstwem i usługi z zakresu zastępstw”. w poddziałaniu „Wsparcie korzystania z usług doradczych”. typ operacji „Świadczenie kompleksowej porady dla właściciela lasu” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020.

Pan Minister Ryszard Zarudzki wyjaśnił, że projektowane zmiany są analogiczne jak w przypadku uchwały nr 103, jednak dotyczą porad świadczonych dla właścicieli lasów.

Uchwała została poddana pod głosowanie i w głosowaniu jawnym przyjęta następującym stosunkiem głosów: (ZA - 31), (PRZECIW - 0), (WSTRZYMUJĄCYCH – 1)

Uchwała nr 105 w sprawie zmian w działaniu „Usługi doradcze. usługi z zakresu zarządzania gospodarstwem i usługi z zakresu zastępstw”. w poddziałaniu „Wsparcie dla szkolenia doradców”, Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020.

Pan Minister Ryszard Zarudzki poinformował, że projektowane zmiany mają na celu umożliwienie poprawnego stosowania przepisów prawa zamówień w związku z wyborem i realizacją operacji. Zaproponowano zmianę przepisów w zakresie rodzaju wsparcia, kosztów kwalifikowalnych, zasad ustanawiania kryteriów wyboru operacji oraz kwot i stawek wsparcia.

Uchwała została poddana pod głosowanie i w głosowaniu jawnym przyjęta następującym stosunkiem głosów: (ZA - 32), (PRZECIW - 0), (WSTRZYMUJĄCYCH – 0)

Uchwała nr 106 w sprawie zmian w działaniu „Inwestycje w środki trwałe” w poddziałaniu „Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych” w typie operacji „Inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach Natura 2000”. Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Pan Minister Ryszard Zarudzki poinformował, że proponowana zmiana ma na celu skierowanie pomocy do gospodarstw, bez względu na rodzaj realizowanej operacji, tj. czy dotyczy rolniczego wykorzystywania łąk i pastwisk, czy też produkcji zwierzęcej, w których maksymalna obsada zwierząt, po zrealizowaniu operacji, nie przekroczy 2 DJP/ha. Zmianie również ulegają zasady dotyczące ustalania kryteriów wyboru poprzez rezygnacje

z preferencji dla młodych rolników – preferencje powinny zostać zakładane w związku z aspektami przyrodniczo – środowiskowymi. Zmiana wprowadzana jest w celu zwiększenia dostępności działania, gdyż poprzedni nabór był na niesatysfakcjonującym poziomie.

Pan Paweł Ściański, zastępca dyrektora Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich wskazał, iż Komisja Europejska zgłosiła zastrzeżenie, które nie dotyczy istoty zmian, o której mowa w uchwale nr 106, natomiast prosi o wyjaśnienie z Dyrektorem Generalnym ds. Środowiska czy wartość dwóch dużych jednostek przeliczeniowych nie jest zbyt wysoka w kontekście skuteczności tego wsparcia na obszarach Natura 2000. Pan dyrektor Paweł Ściański, poinformował, że w kontekście tej modyfikacji, zostanie przekazane uzasadnienie do Komisji Europejskiej po zweryfikowaniu zasad wdrażania w ramach planów Natura 2000 w kraju.

Pan Michael Pielke, przedstawiciel Komisji Europejskiej powiedział, że KE nie jest przeciwna uproszczeniu, tylko zwraca uwagę na to, by modyfikacja, nie utrudniła realizacji zamierzeń Komisji Europejskiej, dotyczących obszarów Natura 2000 i stąd prośba o dodatkowe wyjaśnienie dotyczące oddziaływania tego typu rozwiązania na te tereny.

Pan Minister Ryszard Zarudzki poinformował, że stosowne wyjaśnienia zostaną przesłane do Komisji Europejskiej.

Pan Jerzy Kopiński, przedstawiciel IUNG Puławy, zapytał, czy nie należałoby doprecyzować, że obsada dotyczy hektara użytków rolnych. Zasugerował, żeby dodać 2DJP/ha użytków rolnych, jako całość powierzchni użytkowanej rolniczo w gospodarstwie.

Pan Minister Ryszard Zarudzki odpowiedział, że propozycja dotyczy hektara fizycznego.

Pan Dariusz Nieć, dyrektor Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich zaznaczył, że propozycja Pana Jerzego Kopińskiego z IUNG w Puławach, jest zawężająca i uzyskanie pomocy będzie trudniejsze.

Pan Mieczysław Paradowski, zastępca dyrektora Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich wskazał, że na tego typu propozycje trzeba patrzeć również z perspektywy możliwości jej późniejszej weryfikacji. Przy obecnym zapisie, będzie ona dużo prostsza. Wynika to z doświadczeń dotyczących innych instrumentów, gdzie ta powierzchnia jest doprecyzowana i pojawiają się tam problemy, których w tym przypadku można uniknąć.

Pan Michael Pielke, przedstawiciel Komisji Europejskiej powiedział, że opierając się na doświadczeniach z innymi instrumentami, stosuje się w nich konkretne definicje jednostki przeliczeniowej na użytki rolne albo zdefiniowane użytki zielone. Budynki ani drogi nie są włączane.

P. Minister Ryszard Zarudzki zwrócił się prośbą o przegłosowanie tej uchwały w proponowanym brzmieniu.

Uchwała została poddana pod głosowanie i w głosowaniu jawnym przyjęta następującym stosunkiem głosów: (ZA - 30), (PRZECIW - 0), (WSTRZYMUJĄCYCH – 2)

Uchwała Nr 107 w sprawie zmian w działaniu „Inwestycje w środki trwałe”. w poddziałaniu „Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych”, w typie operacji „Inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach OSN”, Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020.

Pan Minister Ryszard Zarudzki poinformował, że proponowane zmiany dokonywane są w celu dostosowania do nowo wprowadzonego porządku prawnego. Ustawa z dnia 20 lipca

2017 r. Prawo wodne, zawiera przepisy dotyczące ustanowienia jednego dla całego kraju programu działań mającego na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych. Zaproponowane modyfikacje mają charakter ogólny, ich uszczegółowienie nastąpi w rozporządzeniu dla tego instrumentu wsparcia, po zakończeniu prac nad programem działań. Proponowana zmiana dotyczy m. in. zmiany opisu rodzaju operacji, warunków kwalifikowalności

W związku z nowym podejściem, proponowane jest także zmodyfikowanie zasad związanych z realizacją instrumentu wsparcia poprzez m. in. umożliwienie zakupu maszyn do aplikowania nawozów naturalnych, zbiorników do przechowywania naturalnych nawozów płynnych. Proponuje się także zwiększenie maksymalnej kwoty pomocy z 50 000 zł do 100 000 zł.

Uchwała została poddana pod głosowanie i w głosowaniu jawnym przyjęta następującym stosunkiem głosów: (ZA - 31), (PRZECIW - 0), (WSTRZYMUJĄCYCH – 1)

Uchwała nr 108 w sprawie zmian w działaniu „Inwestycje w środki trwałe”. w poddziałaniu „Wsparcie inwestycji w przetwarzanie produktów rolnych, obrót nimi lub ich rozwój” w typie operacji „Przetwórstwo i marketing produktów rolnych”, Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

Pan Minister Ryszard Zarudski wyjaśnił, że propozycja zmiany dotyczy wprowadzenia nowego rodzaju beneficjenta, tj. podmiotu, który rozpoczyna, bądź prowadzi działalność przetwórczą w ramach rolniczego handlu detalicznego (RHD). Propozycja rozszerzenia katalogu beneficjentów poddziałania, przyczyni się do realizacji celu jakim jest skracanie łańcucha żywnościowego. Wsparcie będzie możliwe do uzyskania wyłącznie w zakresie przetwarzania i sprzedaży przetworzonego produktu, a nie sprzedaży pierwotnych produktów rolnych. Propozycja zakłada, że w zakresie rolniczego handlu detalicznego beneficjent niniejszego typu operacji będzie mógł otrzymać wsparcie do 100 000 zł. Ponadto, proponuje się dokonanie zmiany polegającej na skróceniu wymaganego okresu na zawieranie umów długoterminowych. Obecne przepisy wymagają umów 3-letnich, natomiast propozycja zmiany zakłada obowiązek zawierania umów 1 rocznych. W ramach modyfikacji proponuje się także zwiększenie limitu pomocy z 300 000 zł do 500 000 zł. – w przypadku rolników składających wnioski w naborze tematycznym dotyczącym wsparcia rozpoczynania działalności gospodarczej w zakresie przetwórstwa produktów rolnych.

Dodał, że propozycje zmian mają na celu uproszczenie i zwiększenie dostępności tego działania, gdyż w pierwszym naborze było zbyt niskie zainteresowanie i ograniczona dostępność ze względu na skomplikowane procedury.

Pan Paweł Ściański, zastępca dyrektora Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich poinformował, że Komisja Europejska zgłosiła wątpliwości, czy propozycja skrócenia wymaganego okresu na zawieranie umów długoterminowych z 3 do 1 roku jest korzystna z punktu widzenia rolników.

Pan Michael Pielke, przedstawiciel Komisji Europejskiej wyjaśnił, że toczy się dyskusja na temat wzmocnienia pozycji rolników w łańcuchu żywnościowym. Celem Komisji Europejskiej jest działanie na rzecz stabilnych kontraktów, które zawierają rolnicy z przetwórcami. Dodał, że Polska prowadzi program zachęcania do zawierania takich kontraktów i skierowane jest to do obu stron zarówno do rolników jak i do przetwórców, a zmiana, mogłaby wprowadzić osłabienie pozycji rolnika.

Pan Minister Ryszard Zarudzki powiedział, że w wyjaśnieniach do Komisji Europejskiej będziemy argumentować skąd takie nasze podejście. Zauważył, że 3 letnia umowa stabilizuje perspektywę i docelowo takie kontrakty są dobrym rozwiązaniem. Należy jednak uwzględnić obecne warunki i dostosować do nich działanie. W Polsce chcemy zachęcać rolników, żeby zajęli się przetwórstwem, ale jesteśmy na początkowym etapie tych działań.

Pan Michael Pielke, przedstawiciel Komisji Europejskiej zasugerował, że może warto byłoby poznać opinię rolników na ten temat, ponieważ ta uchwała wprowadza zmiany, które mają być korzystne dla nich.

Pan Wojciech Styburski, przedstawiciel Polskiej Izby WYROBÓW i Technologii Naturalnych, poinformował, że reprezentuje głos doradców, ale również jest rolnikiem i w procesie przystępowania do programu w zakresie przetwórstwa, w ramach gospodarstwa, rzeczywiście dużą barierą jest podpisywanie umów 3 letnich. Dystrybutorzy i odbiorcy przetworów i płodów rolnych bardzo rzadko godzą się na 3 letnie warunki współpracy i w ten sposób jest ograniczony dostęp do programu. Powodem takiego stanu rzeczy jest szybkie tempo zmian trendów na rynku, a to z kolei wymaga bardzo elastycznego podejścia i nie zawsze rolnicy są skłonni po zrealizowaniu dużego zakresu inwestycyjnego, od razu go zmieniać i dostosować na kolejne oczekiwanie rynku.

Uchwała została poddana pod głosowanie i w głosowaniu jawnym przyjęta następującym stosunkiem głosów: (ZA - 30), (PRZECIW - 0), (WSTRZYMUJĄCYCH – 3)

Uchwała Nr 109 w sprawie zmian w działaniu „Przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęski żywiołowych i katastrof oraz wprowadzenie odpowiednich środków zapobiegawczych”, w poddziałaniu „Wsparcie inwestycji w środki zapobiegawcze, których celem jest ograniczenie skutków prawdopodobnych klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof”, w typie operacji „Inwestycje zapobiegające zniszczeniu potencjału produkcji rolnej” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Pan Minister Ryszard Zarudzki wyjaśnił, że propozycja zmiany odnosi się do warunków dostępu do pomocy. Zgodnie z PROW 2014-2020 pomoc przyznaje się rolnikowi, prowadzącemu produkcję trzody chlewnej na obszarach wyznaczonych w związku ze zwalczaniem afrykańskiego pomoru świń (ASF), na poziomie co najmniej 300 świń. Proponuje się zmianę tego warunku, tak aby pomoc mogła być przyznawana rolnikom prowadzącym produkcję świń na ww. obszarze na poziomie co najmniej 50 świń. Proponuje się także rozszerzenie zakresu kosztów kwalifikowalnych, o urządzenia do dezynfekcji.

Pan Wojciech Styburski, poinformował, że w ramach tego działania wsparcie dla spółek wodnych ogranicza kryterium powierzchni zmeliorowanych gruntów rolnych, które wynosi co najmniej 300 ha. Spółki wodne funkcjonujące na większych arealach tj. 5, 6, a nawet 7 tysiącach ha mają często ograniczenia budżetowe i nie zawsze meliorują 300 ha. Zwrócił się z prośbą o uściślenie czy 300 ha zmeliorowanych, to jest powierzchnia, na której ta spółka rzeczywiście prowadzi działalność, czy to jest powierzchnia, na której zostały wykonane prace melioracyjne w danym roku. Dodał, że powiązane jest to z uchwałą budżetową, która zakłada działanie dla konkretnego roku.

Pan Minister Ryszard Zarudzki poinformował, iż kwestie, które są podnoszone przez Pana W. Styburskiego nie są przedmiotem omawianych zmian i zwrócił się z prośbą o przesłanie wniosku o interpretację na piśmie.

Pan Mieczysław Paradowski, zastępca dyrektora Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich potwierdził, że nie dotyczy to głosowanej uchwały.

Pan Jerzy Kopiński zasugerował, żeby dodać w zapisie uchwały słowo „sztuk” przy liczbie świń, a nawet doprecyzować „sztuk fizycznych”, bo sztuka, może oznaczać także, sztukę stanu średniorocznego. Dodał, że pozwoliłoby to uniknąć różnych interpretacji.

Pan Mieczysław Paradowski, zastępca dyrektora Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich poinformował, że w Programie określa się ogólne założenia. W Programie sygnalizowany jest poziom, natomiast szczegóły (jak liczymy, które sztuki są brane pod uwagę), uwzględnia się na poziomie rozporządzenia krajowego, gdzie zostanie to szczegółowo doprecyzowane. Dodatkowo wyjaśnił, że poziom 50 świń, wynika z tego, że mamy środki unijne na wsparcie dla gospodarstw, które zaprzestaną produkcji świń i chodzi o to żeby nie było luki oraz żeby ono było kompatybilne do wcześniej wspomnianego zakresu wsparcia.

Uchwała została poddana pod głosowanie i w głosowaniu jawnym przyjęta następującym stosunkiem głosów: (ZA - 32), (PRZECIW - 0), (WSTRZYMUJĄCYCH - 0)

Uchwała Nr 110 w sprawie zmian w działaniu. „Wsparcie inwestycji w odtwarzanie gruntów rolnych i przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof”. w poddziałaniu „Wsparcie inwestycji w odtwarzanie gruntów rolnych i przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof” w typie operacji „Inwestycje odtwarzające potencjał produkcji rolnej” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Pan Minister Ryszard Zarudzki przekazał, że propozycja zmiany dotyczy usunięcia zasad ustalania kryteriów wyboru operacji. Proponowana zmiana będzie mogła zostać zastosowana nie wcześniej, niż po wejściu w życie nowelizowanych wspólnotowego rozporządzenia 1305/2013 w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich ze środków EFRROW – w ramach tzw. pakietu Omnibus. Obecnie obowiązujące przepisy nakładają na kraje członkowskie obowiązek ustanawiania kryteriów wyboru operacji w odniesieniu do niniejszego instrumentu, jednak po wejściu w życie nowelizowanych przepisów rozporządzenia 1305/2013, kryteria wyboru nie będą dotyczyć wsparcia na rzecz odtworzenia i przywrócenia potencjału rolnego.

Pan Minister Ryszard Zarudzki zwrócił się z pytaniem do przedstawicieli KE o termin wejścia w życie rozporządzenia Omnibus.

Pan Michael Pielke, przedstawiciel Komisji Europejskiej, poinformował, że Omnibus dotyczy trzech rozporządzeń, pierwszym jest rolnictwo, drugim rozwój regionalny, a trzecim zasady finansowe. Zaznaczył, że wypracowany został kompromis w części rolnej, natomiast uzgodnienia dotyczące pozostałych rozporządzeń opóźniają się. Dodał, że trwa dyskusja, nad tym, czy oddzielić uzgodnioną część rolną, którą można by wtedy już przyjąć do realizacji. Poinformował, że trwają uzgodnienia w tej sprawie, a Komisja Europejska popiera takie jak najszybsze wejście w życie zmienionych przepisów.

Pan Jarosław Rzepa, Wicemarszałek Województwa Zachodniopomorskiego zwrócił się pytaniem dotyczącym uzasadnienia oraz poprosił o doprecyzowanie, co oznacza 30% strat średniej rocznej produkcji rolnej, czy dotyczy to 3 lat, czy dotyczy to wyłącznie danego roku w którym powstała strata.

Pan Mieczysław Paradowski, wyjaśnił, że obowiązuje tu od dawna stosowana zasada, polegająca na możliwości wybrania 3 lat z 5, albo 3 ostatnich lat.

Uchwała została poddana pod głosowanie i w głosowaniu jawnym przyjęta następującym stosunkiem głosów: (ZA - 32), (PRZECIW - 0), (WSTRZYMUJĄCYCH – 1)

Uchwała Nr 111 w sprawie zmian w działaniu „Rozwój gospodarstw i działalności gospodarczej”, w poddziałaniu „Pomoc w rozpoczęciu działalności gospodarczej na rzecz młodych rolników” w typie operacji „Premie dla młodych rolników”. Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Pan Minister Ryszard Zarudcki poinformował, że propozycja dotyczy wydłużenia okresu w jakim możliwe jest rozpoczęcie przez młodego rolnika urządzania gospodarstwa rolnego. Termin ten zostaje wydłużony z 18 miesięcy do 24 miesięcy przed dniem złożenia wniosku o przyznanie pomocy. Ponadto, proponuje się rezygnację z definiowania w Programie pojęcia *urządzenie gospodarstwa rolnego*. Pojęcie to zostanie doprecyzowane w przepisach krajowych, z uwzględnieniem nie tylko kwestii wejścia w posiadanie gospodarstwa rolnego, ale również podejmowania czynności świadczących o prowadzeniu gospodarstwa przez osobę ubiegającą się o pomoc.

Uchwała została poddana pod głosowanie i w głosowaniu jawnym przyjęta następującym stosunkiem głosów: (ZA - 31), (PRZECIW - 0), (WSTRZYMUJĄCYCH – 0)

Uchwała Nr 112 w sprawie zmian w działaniu „Rozwój gospodarstw i działalności gospodarczej”, w poddziałaniu „Pomoc na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich” w typie operacji „Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Pan Minister Ryszard Zarudcki wyjaśnił, że propozycja zmiany dotyczy rozszerzenia katalogu beneficjentów o rolników, ich małżonków oraz domowników ubezpieczonych w KRUS w pełnym zakresie na wniosek.

W ramach modyfikacji proponuje się także rezygnację z kryterium ograniczającego dostęp do pomocy dla wnioskodawców którzy pracują w gospodarstwie rolnym o wielkości ekonomicznej do 15 tys. euro.

Pan Dariusz Nieć, dyrektor Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich podkreślił, że jest to istotna i ważna zmiana. Wskazał, że prace Grupy roboczej ds. efektywności PROW 2014-2020 wykazały, że podstawową barierą do aplikowania i korzystania z tego programu jest wielkość ekonomiczna gospodarstw rolnych.

Pan Roman Izdebski, przedstawiciel Polskiej Izby Technologii i Wyrobów Naturalnych, poinformował, że zaproponowane zmiany wyglądają pozornie na bardzo logiczne, natomiast

po głębszej analizie, problem dotyczy trudnej sytuacji polskiego rolnictwa. Dodał, że w uzasadnieniu tej zmiany Programu MRiRW zamierza odejść od stosowania kryterium dla gospodarstwa rolnego o wielkości ekonomicznej do 15.000 euro. Podkreślił, że 87% polskich gospodarstw rolnych cierpi biedę i tych gospodarstw nie stać na inwestycje. Oznajmił, że zmiana dotycząca rozszerzenia katalogu beneficjentów, rolników, ich małżonków oraz domowników ubezpieczonych KRUS w pełnym zakresie na wnioski, jest bardzo dobrą propozycją, natomiast zniesienie kryterium wielkości ekonomicznej gospodarstwa do 15.000 euro jest szansą wsparcia dla bogatszych, a to skutkuje zwiększeniem liczby biednych. Zwrócił także uwagę na redukcję kosztów wsparcia w zakresie m.in. targowisk lokalnych, rent strukturalnych czy wsparcia dla grup producentów. Poinformował, że w latach 2002-2010 działalność zakończyło 665 tys. gospodarstw rolnych. Dodał, że nikt nie interesuje się losem tych rolników. Podkreślił, że wystarczy wyjechać na wieś, żeby zaobserwować, że krajobraz wsi się zmienia i zaczynają pojawiać się wielkoprzemysłowe fermy. Apelował, żeby wycofać się z likwidacji kryterium dotyczącego wielkości ekonomicznej gospodarstwa do 15.000 euro.

Pan Michael Pielke, przedstawiciel Komisji Europejskiej, zaznaczył, że mowa jest przede wszystkim o działalności pozarolniczej na obszarach wiejskich. To działanie jest skierowane do rolników, z których wielu nie jest w stanie utrzymać się z samej działalności rolniczej i potrzebuje dodatkowego dochodu. Wskazał, że zarówno w Europie, jak i w Polsce jest wiele przykładów na to, że takie rozwiązanie się sprawdza. Zarówno w kwestii utrzymania rolnictwa jak i krajobrazu rolniczego. Poinformował, że kluczowym jest czy budżet instrumentu okaże się wystarczający, w kontekście nowych potencjalnych beneficjentów. Po zapewnieniu, że budżet jest w stanie przyjąć kolejną grupę potencjalnych beneficjentów dla Komisji Europejskiej ta poprawka stała się akceptowalna.

Pan Mieczysław Paradowski, powiedział, że tworząc poszczególne instrumenty PROW 2014-2020 zawsze określana jest grupa docelowa. W przypadku instrumentu „Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej” warunki, zostały określone, na tyle restrykcyjne, że zainteresowanie było relatywnie małe. Stąd propozycje dotyczące poszerzenia grupy docelowej. Dodał, że w dalszym ciągu pozostało kryterium pełnego ubezpieczenia w KRUS, a więksi przedsiębiorcy rolni od dawna odeszli od tego ubezpieczenia.

Pan Minister Ryszard Zarudski poinformował, że nabór na pozarolniczą działalność gospodarczą, ma na celu zaktywizowanie mieszkańców wsi do działania. Potwierdził, że przyjęcie tej uchwały jest potrzebne w celu realizacji celu jakim jest tworzenie pozarolniczych miejsc pracy na obszarach wiejskich, gdyż w pierwszym naborze było złożonych tylko ok 1700 wniosków.

Pan Krzysztof Kwatara, przedstawiciel Lokalnych Grup Działania, poinformował, że po pierwszym naborze, wykorzystanie środków na ten cel, było na poziomie 8%. Wskazał, że ten instrument może służyć tworzeniu stabilnych miejsc pracy, po rozszerzeniu grupy o dodatkowych beneficjentów. Zaproponował też rozważenie ewentualnego przesunięcia środków do programu LEADER, w którym nie brakuje zainteresowania, natomiast brakuje środków. Po przesunięciu rolnik miałby szansę na wsparcie w realizacji swoich projektów służących aktywizacji.

Pan Roman Izdebski, przedstawiciel Polskiej Izby Technologii i Wyrobów Naturalnych, zwrócił uwagę na potrzebę lepszej obserwacji struktury i finansowania polskich gospodarstw. Powołał się na dane z ostatniego spisu rolnego, w którym wskazuje się, że 82,6% to gospodarstwa o wielkości ekonomicznej poniżej 15 tys. euro, które jego zdaniem żyją

w biedzie. Przedstawił wątpliwości, czy kierunki zmian wykluczające istnienie małych i średnich rolników to dobre kierunki zmian.

Pan Zbigniew Fąfara, przedstawiciel Komisji Europejskiej, wspomniał, że podczas negocjowania PROW 2014-2020 Komisja Europejska, zwracała uwagę, na połączenie działania doradczego z działaniami inwestycyjnymi. Komisja Europejska proponowała, żeby poprzedzić te działania akcją szkoleniową, służącą stworzeniu możliwości przygotowania biznesplanów. Zwrócił uwagę, że być może teraz można byłoby wrócić to tamtych założeń i poprowadzić akcję szkoleniowo-doradczą, w taki sposób, żeby stworzyć możliwości tworzenia dobrych biznesplanów.

Pan Minister Ryszard Zarudzki wyraził nadzieję, że doradcy będą na wsi przedsiębiorczość rozwijać, a oczekiwanym efektem, byłoby rozbudzenie wśród mieszkańców wsi przedsiębiorczego podejścia do szukania pozarolniczych źródeł dochodów. Dodał, że wszystkie zgłoszone uwagi i sugestie zostaną przeanalizowane.

Pan Wojciech Styburski zaznaczył, że na obszarach wiejskich brakuje kreatywności i inspiracji, a taki stan, można byłoby zmienić poprzez transfer wiedzy, doradztwo i szkolenia co zwiększy skuteczność tego działania. Zasugerował, odnosząc się do wypowiedzi Pana Romana Izdebskiego, że należy wyważyć różnicę, między stopniem ubóstwa, a stopniem zamożności, jeżeli chodzi o kondycję rolnictwa w Polsce. Odniósł się do kryterium wielkości ekonomicznej gospodarstwa, wskazując, że gospodarstwo o wielkości ekonomicznej poniżej 15 tys. euro na terenie wielkopolski prowadzi albo o osoba, która jest tuż przed emeryturą i wydzierżawieniem gruntów, ew. dwuzawodowiec, dla którego rolnictwo nie jest głównym źródłem dochodu.

Dariusz Suszyński, przedstawiciel organizacji na rzecz promowania włączenia społecznego wskazany, wskazał na trafność opinii pana Krzysztofa Kwatery. Dodał, że na wsi ustalanie pewnych warunków, ogłaszanie pewnych konkursów nie trafia do najmniej zamożnych, ponieważ brakuje wsparcia strukturalnego. Wskazał, że szczególnie aktywizacja przedsiębiorczości potrzebna jest grupom o potencjale do 5 lub 10 hektarów. Ta grupa najbardziej obawia się podjąć wyzwania, bo wiele działań PROW 2014-2020 wymaga współfinansowania, które wynosi nawet 50%, a to z kolei zmusza potencjalnych beneficjentów do zadłużenia. Poza tym, do prowadzenia działalności gospodarczej na obszarach wiejskich, gdzie ograniczona jest grupa potencjalnych odbiorców, kluczowy staje się biznesplan, a do jego przygotowania potrzebne jest wsparcie strukturalne, żeby w efekcie beneficjenci nie popadli w zadłużenie.

Pan Mieczysław Paradowski, zastępca dyrektora Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich w MRiRW poinformował, że w tym przypadku jest mowa o premii, czyli jednej z najatrakcyjniejszych form wsparcia, więc argumenty dotyczące współfinansowania nie mają tutaj zastosowania.

Pan Minister Ryszard Zarudzki zaproponował głosowanie uchwały w zaproponowanej treści.

Uchwała została poddana pod głosowanie i w głosowaniu jawnym przyjęta następującym stosunkiem głosów: (ZA - 26), (PRZECIW - 2), (WSTRZYMUJĄCYCH – 3)

Uchwała Nr 113 w sprawie zmian w działaniu „Rozwój gospodarstw i działalności gospodarczej”, w poddziałaniu „Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz

rozwoju małych gospodarstw” w typie operacji „Restrukturyzacja małych gospodarstw”. Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

Pan Minister Ryszard Zarudzki poinformował, że propozycja zmian dotyczy rozszerzenia katalogu beneficjentów poddziałania o rolników i małżonków rolników ubezpieczonych w pełnym zakresie na wniosek.

Ponadto, zaproponowano rezygnację z określania kryterium wyboru operacji w zakresie kwalifikacji zawodowych rolnika.

Uchwała została poddana pod głosowanie i w głosowaniu jawnym przyjęta następującym stosunkiem głosów: (ZA - 26), (PRZECIW - 0), (WSTRZYMUJĄCYCH - 0)

Uchwała Nr 114 w sprawie zmian w działaniu „Rozwój gospodarstw i działalności gospodarczej”, w poddziałaniu „Płatności na rzecz rolników kwalifikujących się do systemu dla małych gospodarstw, którzy trwale przekazali swoje gospodarstwo innemu rolnikowi” w typie operacji „Płatności dla rolników przekazujących małe gospodarstwa”. Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Pan Minister Ryszard Zarudzki przekazał, że propozycja zmian polega na obniżeniu wielkości powierzchni gospodarstwa, która musi zostać osiągnięta przez przejmującego grunty rolne. Zmiana ma na celu zapewnienie korzystniejszych warunków do przekazywania gospodarstw w województwach, w których średnia powierzchnia jest niższa niż średnia powierzchnia gospodarstw w kraju.

Pan Paweł Ściański, zastępca dyrektora Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich, przekazał uwagi Komisji Europejskiej, które nie dotyczą wprost zmian zaproponowanym w uchwale 114, lecz odnoszą się do zasad związanych z wdrażaniem niniejszego instrumentu. Zastrzeżenia Komisji Europejskiej, związane są z wynikami audytów, które wskazują na możliwość podwójnego finansowania, a więc udzielania płatności, do tej samej powierzchni dwukrotnie w ciągu roku: osobie która przekazuje, jak osobie która przejmuje gospodarstwo. Zaznaczył, że jest to kwestia wymagająca wyjaśnień z Komisją Europejską, natomiast nie ma ona związku z procedowaną uchwałą, ponieważ dotyczy ogólnej zasady.

Pan Mieczysław Paradowski, zastępca dyrektora Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich zaproponował, żeby zapis w programie, gdzie jest odniesienie do danego roku, zamienić na dokładnie taki sam zapis jaki jest w rozporządzeniu 1305/2013, bo w tej chwili istnieje rozbieżność między tym rozporządzeniem, a zapisem w PROW 2014-2020. Dodał, że audyt KE biorąc pod uwagę zapisy w rozporządzeniu 1305/2013, kwestionuje zasadność udzielania wsparcia w pierwszym naborze. Zaproponował wprowadzenie do Programu zapisu takiego, jaki jest w rozporządzeniu 1305/2013.

Uchwała została poddana pod głosowanie i w głosowaniu jawnym przyjęta następującym stosunkiem głosów: (ZA - 30), (PRZECIW - 0), (WSTRZYMUJĄCYCH - 0)

Uchwała Nr 115 w sprawie zmian w działaniu Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich (art. 20), w poddziałaniu „Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii”, w typie operacji „Gospodarka wodno-ściekowa” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Pan Minister Ryszard Zarudzki poinformował, że propozycja dotyczy zmiany zasad dotyczących ustalania kryteriów wyboru operacji polegającą na rezygnacji z części kryteriów oraz przeformułowaniu pozostałych.

Zmiana dotyczy m. in. usunięcia przepisów mówiących o konieczności zastosowania kryterium, które rozstrzyga o wyborze operacji w przypadku, gdy operacje uzyskają w ramach oceny tę samą liczbę punktów.

Obecne kryterium rozstrzygające (oczyszczenie większej objętości ścieków) może mieć zastosowanie wyłącznie do wniosków z zakresu gospodarki ściekowej, co oznacza, że nie może być skutecznie zastosowane w przypadku pozostałych operacji, np. z zakresu gospodarki wodnej.

Uchwała została poddana pod głosowanie i w głosowaniu jawnym przyjęta następującym stosunkiem głosów: (ZA - 28), (PRZECIW - 0), (WSTRZYMUJĄCYCH – 0)

Uchwała Nr 116 w sprawie zmian w działaniu „Tworzenie grup i organizacji producentów” w poddziałaniu „Tworzenie grup i organizacji producentów w rolnictwie i leśnictwie” w typie operacji „Tworzenie grup i organizacji producentów w sektorze rolnym i leśnym” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Pan Minister Ryszard Zarudzki przekazał, że propozycja zmiany jest konsekwencją wejścia w życie w dniu 1 września 2017 r. ustawy z dnia 10 lutego 2017 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Ośrodku Wsparcia Rolnictwa. Od dnia 1 września 2017 r. kompetencje związane z rejestracją oraz nadzorem nad działalnością grup producentów rolnych przejęła Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, z wykorzystaniem Oddziałów Regionalnych ARiMR, których dyrektorzy przyjmują wnioski o rejestrację grup, w zależności od siedziby grupy. Zmiana Programu ma za zadanie dostosowanie do obowiązującego systemu instytucjonalnego.

Uchwała została poddana pod głosowanie i w głosowaniu jawnym przyjęta następującym stosunkiem głosów: (ZA - 28), (PRZECIW - 0), (WSTRZYMUJĄCYCH – 0)

Uchwała Nr 117 w sprawie zmian w działaniu „Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami”, Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020.

Pan Minister R. Zarudzki poinformował, że dokonanie zmian w opisie działania polega na wykreśleniu zapisu wskazującego, że rok 2017 jest ostatnim rokiem, w którym będą obowiązywały dotychczasowe obszary ONW typ nizinny. Wykreślony zapis proponuje się zastąpić odesłaniem do odpowiednich przepisów rozporządzenia 1305/2013, w którym, zgodnie z propozycją rozporządzenia Omnibus, określa się najpóźniejszy termin (tj. 2019 r.) wdrożenia nowej delimitacji obszarów ONW. W związku z powyższym, proponuje się wprowadzenie odpowiednich zmian w opisie działania, które będą pozwalały na dostosowanie terminu wejścia w życie nowej delimitacji ONW do najpóźniejszego terminu wynikającego z przepisów UE w tym zakresie.

Uchwała została poddana pod głosowanie i w głosowaniu jawnym przyjęta następującym stosunkiem głosów: (ZA - 28), (PRZECIW - 0), (WSTRZYMUJĄCYCH – 0)

Uchwała Nr 118 w sprawie zmian w działaniu „Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne” w poddziałaniu „Płatności w ramach zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych”, w Pakiecie 1. Rolnictwo zrównoważone, Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020.

Pan Minister Ryszard Zarudzki poinformował, że w Pakiecie 1. Rolnictwo zrównoważone wymogiem jest stosowanie corocznie, co najmniej 4 upraw i zachowanie maksymalnego i minimalnych udziałów tych upraw w strukturze zasiewów. Rolnicy realizujący ten pakiet zwrócili uwagę na problem, że spełnieniem tych wymogów w sytuacji, gdy w gospodarstwie stosowanych jest wiele różnych upraw. Problem ten rozwiązuje wprowadzenie zasady, iż w sytuacji gdy w gospodarstwie występują więcej niż 4 uprawy wymagany jest co najmniej 10 % udział każdej z trzech upraw o największej powierzchni, a udział czwartej i pozostałych upraw łącznie nie może być mniejszy niż 10 %. Takie podejście umożliwi rolnikom większą swobodę w rozplanowaniu upraw w gospodarstwie i ułatwi stosowanie dużej różnorodności upraw, korzystnej dla ochrony środowiska. Zmiana ma charakter uproszczeniowy.

Propozycja powyższa została pozytywnie oceniona przez Grupę Roboczą ds. Ochrony Środowiska i Klimatu powołaną przy Komitecie Monitorującym PROW 2014-2020.

Pan Roman Izdebski, Polska Izba Technologii i Wyrobów Naturalnych, zwrócił się z apelem do Komisji Europejskiej, by urzędnicy w Brukseli nie określali rolnikom we Francji, w Belgii czy w Polsce, procentowego udziału upraw, gdyż w takie podejście to absurd.

Pan Michael Pielke, przedstawiciel Komisji Europejskiej, stwierdził, że obowiązujące ramy prawne to efekt długich negocjacji między rządami państw członkowskich, Parlamentem Europejskim i Komisją Europejską. Dodał, że to nie jedna instytucja dyktuje cokolwiek, to jest raczej uzyskany kompromis korzystny dla rolników, dla środowiska i dla podatników. Komisja Europejska jest za wprowadzaniem elastyczności, o ile utrzymany zostanie wpływ środowiskowy. W tej poprawce Komisji Europejskiej zależy na tym, aby było więcej upraw na hektarze. Żeby nie było monokultur, by uprawy były bardziej zróżnicowane i żeby można było zmniejszyć zużycie nawozów.

Uchwała została poddana pod głosowanie i w głosowaniu jawnym przyjęta następującym stosunkiem głosów: (ZA - 29), (PRZECIW - 0), (WSTRZYMUJĄCYCH - 0)

Uchwała nr 119 w sprawie zmian w działaniu „Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne”, w poddziałaniu „Płatności w ramach zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych”, w Pakiecie 6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie, Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020.

Pan Minister Ryszard Zarudzki przekazał, że uprawa prosa była wspierana w ramach Pakietu 6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie Programu rolnośrodowiskowego PROW 2007-2013. Od roku 2013 zrezygnowano ze wspierania upraw tego gatunku uznając, że nadmiernie zdominował on realizację ww. pakietu. Obecnie obserwuje się spadek upraw prosa w Polsce. Uwzględniając postulaty rolników i opinię

Instytutu Hodowli i Aklimatyzacji Roślin zaproponowano włączenie prosa do listy gatunków wspieranych w ramach ww. Pakietu 6. PROW 2014-2020, co przyczyni się do zmniejszenia ryzyka zagrożenia tego gatunku erozją genetyczną i wzbogacenia bioróżnorodności terenów wiejskich. Obecnie w ramach tego pakietu jeden gatunek rośliny może być uprawiany w danym gospodarstwie nie więcej niż na 5 ha, co zapobiega nadmiernej koncentracji upraw.

Uchwała została poddana pod głosowanie i w głosowaniu jawnym przyjęta następującym stosunkiem głosów: (ZA - 28), (PRZECIW - 0), (WSTRZYMUJĄCYCH - 0)

Uchwała Nr 120 w sprawie zmian w rozdziale 11. Plan Wskaźników dotyczących Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego i działania Rolnictwo ekologiczne. Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020.

Pan Minister Ryszard Zarudzki poinformował, że uchwała dotyczy zmiany wartości docelowych wskaźników monitorowania Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego i działania Rolnictwo ekologiczne.

Obecnie do powierzchni objętej wsparciem w ramach tych działań zaliczona jest cała powierzchnia (łącznie z zobowiązaniami kontynuacyjnymi z PROW 2007-2013), do której rolnicy otrzymają wsparcie w toku realizacji PROW 2014-2020. Zgodnie z metodyką UE pod uwagę należy brać tylko powierzchnie, które objęte będą wsparciem w roku 2020.

Zmiana ma charakter techniczny i ma na celu dostosowanie wskaźników do systemu wymiany danych monitoringowych KE - SFC i dokonanie korekty ich wartości.

Propozycja została pozytywnie oceniona przez Grupę Roboczą ds. Ochrony Środowiska i Klimatu powołaną przy Komitecie Monitorującym PROW 2014-2020.

Pan Michael Pielke, przedstawiciel Komisji Europejskiej, zgłosił uwagę w kwestii technicznej, dotyczącej wskaźników, które są w trakcie prac wyjaśniających i być może będzie trzeba je zweryfikować w zależności od wyników tych prac.

Uchwała została poddana pod głosowanie i w głosowaniu jawnym przyjęta następującym stosunkiem głosów: (ZA - 29), (PRZECIW - 0), (WSTRZYMUJĄCYCH - 0)

Uchwała Nr 121 w sprawie zmian w rozdziale 11. Plan Wskaźników dotyczących działania Inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę żywotności lasów. Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020.

Pan Minister Ryszard Zarudzki przekazał, że uchwała dotyczy zmiany wartości docelowych i pośrednich wskaźników monitorowania dla poddziałania „Zalesianie i tworzenie terenów zalesionych”.

Obecnie do powierzchni objętej wsparciem w ramach tych działań zaliczona jest cała powierzchnia (łącznie z zobowiązaniami kontynuacyjnymi z PROW 2004-2006 oraz PROW 2007-2013), do której rolnicy otrzymają wsparcie w toku realizacji PROW 2014-2020. Zgodnie z metodyką UE pod uwagę należy brać tylko powierzchnie założonych upraw leśnych w ramach PROW 2014-2020.

Zmiana ma charakter techniczny i ma na celu dostosowanie wskaźników do systemu wymiany danych monitoringowych KE - SFC i dokonanie korekty ich wartości.

Propozycja została pozytywnie oceniona przez Grupę Roboczą ds. Ochrony Środowiska i Klimatu powołaną przy Komitecie Monitorującym PROW 2014-2020.

Uchwała została poddana pod głosowanie i w głosowaniu jawnym przyjęta następującym stosunkiem głosów: (ZA - 29), (PRZECIW – 0), (WSTRZYMUJĄCYCH – 0)

Uchwała 122 w sprawie zmian w działaniu „Współpraca”. w poddziałaniu „Wsparcie tworzenia i działania grup operacyjnych EPI na rzecz wydajnego i zrównoważonego rolnictwa”. w typie operacji „Współpraca w ramach grup EPI”, Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Pan Minister Ryszard Zarudki poinformował, że do przekazanego dnia 9 listopada 2017 r. projektu uchwały, proponuje się wprowadzenie autopoprawek, o których wspomniał na początku posiedzenia Komitetu.

Autopoprawka obejmuje:

- usunięcie z części: „Opis rodzaju operacji”, „Przedmiot operacji”, możliwości opracowania przez EPI nowych praktyk i procesów – gdyż są one trudne do zdefiniowania i praktycznego wdrożenia.

- doprecyzowania w części dot. „Rodzaju wsparcia”, że finansowanie ryczałtowe możliwe jest do zastosowania jako wartość procentowa odnosząca się do jednego lub kilku kategorii kosztów – zmiana porządkująca.

- zmiany w części dot.: „Kwoty i stawek wsparcia”, - doprecyzowując, że koszty bieżące stanowią do 20 % sumy kosztów kwalifikowanych kosztów bezpośrednich i badań – zmiana porządkująca.

Proponuje się także doprecyzować, że maksymalna wartość wsparcia w okresie realizacji Programu wynosi 11 mln zł – zmiana wynika z ograniczenia maksymalnej kwoty na koszty ogólne z 2 mln zł do 1 mln zł.

Autopoprawka ma także charakter redakcyjny.

Głównym elementem proponowanej zmiany jest wyodrębnienie nowego przedmiotu operacji ukierunkowanego na tworzenie i rozwój krótkich łańcuchów dostaw i rynków lokalnych. Mając na względzie wzmocnienie wpływu realizowanych projektów na cel dotyczący wertykalnej i horyzontalnej współpracy między podmiotami uczestniczącymi w łańcuchu dostaw żywności, proponuje się, by grupa taka mogła otrzymać wsparcie w przypadku, gdy w jej skład wejdzie co najmniej 10 rolników. Ponadto, wprowadza się definicję krótkich łańcuchów dostaw oraz rynku lokalnego.

W ramach modyfikacji proponuje się także obniżenie poziomu wsparcia kosztów ogólnych z 2 mln zł do 1 mln zł, przy zachowaniu zasady, iż kwota ta nie może stanowić więcej niż 20 % pozostałych kosztów kwalifikowanych operacji. Proponuje się także wprowadzenie ryczałtowego rozliczania kwalifikowalnych kosztów bieżących funkcjonowania grup EPI, do wysokości 20 % kosztów kwalifikowalnych bezpośrednich i badań. Dzięki temu ułatwione będzie planowanie kosztów funkcjonowania grupy oraz uproszczone będzie ich rozliczanie.

Pan Andrzej Śniegula, przedstawiciel ministra właściwego ds. środowiska, zgłosił, że w uzasadnieniu pojawia się informacja o konieczności wprowadzenia definicji krótkich łańcuchów żywnościowych, wcześniej występujących jako skrócenie łańcuchów dostaw czy powstawanie łańcuchów dostaw. Zwrócił się z prośbą o ujednoczenie definicji oraz o uwzględnienie stwierdzenia skrócenie tzw. Łańcucha żywnościowego, w celu pominięcia w maksymalnym stopniu pośredników.

Pani Józefa Krawczyk, przedstawiciel Instytutu Zootechniki, zwróciła się z pytaniem dotyczącym wymogu minimum 10 rolników jako udziałowców w tym zadaniu. Z doświadczeń Instytutu Zootechniki i rozmów z Ośrodkami Doradztwa Rolniczego oraz z innymi jednostkami naukowymi wynika, że istnieje ogromny problem ze zdobyciem takiej grupy rolników do projektów. Zwróciła się z sugestią, żeby dać punkty dodatkowe, gdy rolników będzie co najmniej 10, ale nie stosować tego wymogu zapisanego jako minimum 10 rolników. Przy zrozumieniu idei, że chodzi o to, żeby było ich jak najwięcej. Zapytała też, która instytucja w terenie jest najbardziej zorientowana, co do szczegółów tego działania.

Pan Dariusz Nieć, dyrektor Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich powiedział, że to zupełnie nowy typ operacji. Dodał, że zgłoszona uwaga odnosi się do już istniejących operacji z grup EPI. Wymóg 10 rolników wynika z potrzeby realnego skrócenia łańcucha żywnościowego i oddziaływania na popyt przy określonej podaży – z tego względu musi być silna grupa, określona tu na poziomie minimum 10 rolników. Poinformował, że nie są to ostateczne rozwiązania, i że będą one konsultowane publicznie przy okazji prac nad rozporządzenia.

Pan Mieczysław Paradowski, zastępca dyrektora Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich, dodał, że w tym schemacie rolnicy są najistotniejsi i to dla nich ta oferta jest do nich skierowana, stąd ograniczanie liczebności grupy wydaje się być niezasadne.

Pan Roman Izdebski, Polska Izba Technologii i Wyrobów Naturalnych pochwalił ideę skróconych łańcuchów żywnościowych jako krok do zrównoważonego rolnictwa, zgłosił jednak zastrzeżenie co do zakończonego naboru w ramach instrumentu Współpraca. Poprosił o informację, jakiej wielkości rolnicy biorą udział w tworzących się grupach EPI.

Pan Arkadiusz Szymoniuk, zastępca prezesa Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa poinformował, że ze wstępnych informacji wynika, że w projektach EPI wzięły udział małe i średnie gospodarstwa.

Pan Roman Izdebski, Polska Izba Technologii i Wyrobów Naturalnych zwrócił uwagę, że dofinansowanie do inwestycji jest na poziomie 50%, co preferuje duże gospodarstwa. Zapytał, czy będzie zlikwidowana bariera związana z tym, że każdy uczestnik grupy operacyjnej będzie solidarnie odpowiadał za wykonanie zadań. Zwrócił się z prośbą o bardziej przejrzyste określenie nowego rozporządzenia i podniesienie wskaźnika dofinansowania.

Uchwała została poddana pod głosowanie i w głosowaniu jawnym przyjęta następującym stosunkiem głosów: (ZA - 27), (PRZECIW - 2), (WSTRZYMUJĄCYCH – 0)

Uchwała Nr 123 w sprawie zmian w działaniu „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER (RLKS – rozwój lokalny kierowany przez społeczność)”, w poddziałaniu „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność”, w typie operacji „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Pan Minister Ryszard Zarudcki przedstawił, że propozycja zmiany polega na zapewnieniu demarkacji wsparcia z innymi działaniami PROW 2014-2020, w zakresie wsparcia przedsiębiorczości oraz doprecyzowania, co do określania jednolitego montażu wkładu EFRROW do wkładu krajowego.

Wprowadzenie linii demarkacyjnej jest efektem propozycji zmian warunków przyznania pomocy w poddziałaniu *Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej na obszarach wiejskich* oraz *Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz rozwoju małych gospodarstw* dot. podmiotów uprawnionych do otrzymania wsparcia – o których mowa była w uchwale 112.

Równocześnie w poddziałaniu 19.2. *Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność*, proponuje się wprowadzenie technicznej modyfikacji polegającej na doprecyzowaniu przepisów dotyczących intensywności pomocy dla podmiotów sektora finansów publicznych. Proponowana zmiana doprecyzowuje, że dla beneficjentów będących jednostką sektora finansów publicznych, wszelkie wydatki, które zaburzają jednolity dla Programu montaż finansowy (63,63%/36,37%), są niekwalifikowane. Analogiczne rozwiązanie zostało już zastosowane w przypadku tego typu beneficjenta dla działania *Podstawowe usługi odnowa wsi na obszarach wiejskich*.

Pani Joanna Gierulska, zastępca dyrektora Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich wyjaśniła, że zmiana ma charakter techniczny. Dodała, że w programie LEADER montaż finansowy był 63,63%/36,37% od początku, natomiast teraz wprowadzony jest przepis, że wkład zaburzający montaż finansowy nie jest kosztem kwalifikowanym. Zmiana jest analogiczna do zmian wprowadzonych w zeszłym roku w działaniu *Podstawowe usługi odnowa wsi na obszarach wiejskich*.

Uchwała została poddana pod głosowanie i w głosowaniu jawnym przyjęta następującym stosunkiem głosów: (ZA - 28), (PRZECIW - 0), (WSTRZYMUJĄCYCH – 0)

Uchwała Nr 125

Pan Minister Ryszard Zarudcki zgodnie z informacjami przekazanymi wcześniej, zaproponował przejście do dyskusji nad uchwałą nr 125, wraz z autopoprawką.

Uchwała Nr 125 w sprawie zmian w działaniu 8: „Inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę żywotności lasów” polegających na dodaniu poddziałania 8.5: „Inwestycje zwiększające odporność ekosystemów leśnych i ich wartość dla środowiska”.

Pan Minister Ryszard Zarudcki zaznaczył, że ta uchwała wprowadza nowe działanie. Zwrócił się z prośbą do Pani Katarzyny Pawlikowskiej, zastępcy dyrektora Departamentu Płatności Bezpośrednich o syntetyczne przedstawienie informacji na ten temat.

Pani Katarzyna Pawlikowska, zastępca dyrektora Departamentu Płatności Bezpośrednich, poinformowała, że jest to nowe działanie, które dotychczas nie było realizowane.

Jest odpowiedzią, na wnioski właścicieli lasów prywatnych, którzy zwrócili się z prośbą, żeby zaprojektować działanie, które poprawi kondycję lasów prywatnych. Przekazała, że Poddziałanie 8.5 „Inwestycje zwiększające odporność ekosystemów leśnych i ich wartość dla środowiska” jest nakierowane na przeciwdziałanie zmianom klimatu, na bioróżnorodność, oraz poprawę jakości gleby. Nie może jednak być skierowane na zwiększanie dochodowości lasów ani na inwestycje. Uruchomienie nowego poddziałania leśnego możliwe jest w ramach obecnie wdrażanego działania 8. Dodała, że biorąc pod uwagę założenia i wytyczne do tego poddziałania, realizuje ono priorytet 4, czyli odtwarzanie, ochronę i wzbogacanie ekosystemów związanych z rolnictwem i leśnictwem, a także pośrednio priorytet 5. Przekazała, że na spotkaniu z Komisją Europejską została sformułowana prośba o informacje na temat wskaźników. Zadeklarowała, że stosowna odpowiedź zostanie przygotowana. Poinformowała, że celem tego poddziałania jest finansowanie inwestycji służących podnoszeniu odporności ekosystemów leśnych, wzbogacanie składu gatunkowego i ma prowadzić do lepszego dopasowania składu gatunkowego drzewostanów w warunkach siedliskowych. Wsparcie ma także realizować założenia istniejących polityk i strategii. Dodała, że to działanie realizuje wszystkie założenia, które są w Polsce przewidziane dla lasów. W projektowaniu działania obok MRiRW wziął udział Instytut Badań nad Leśnictwem, który współpracuje z Lasami Państwowymi i zajmuje się działalnością naukową w tym zakresie. Wsparcie w poddziałaniu 8.5 ma dotyczyć 4 głównych obszarów:

1. Przebudowę składu gatunkowego drzewostanu, czyli wprowadzanie drugiego piętra i podszytu. Przebudowa drzewostanów z przebiegającym procesem chorobowym polegająca na stosowaniu biologicznych preparatów usuwających grzyba a w to miejsce wprowadzaniu nasadzeń liściastych, co wpłynie na bioróżnorodność oraz na glebę.
2. Zakładanie remiz śródleśnych, czyli tworzenie tzw. bazy paszowej dla dzikich zwierząt.
3. Cięcia pielęgnacyjne w lasach w wieku między 10 a 20 lat
4. Inwestycje w lasach istniejących w przedziale wiekowym od 11-60 lat.

Beneficjentami będą tylko właściciele lasów prywatnych.

Autopoprawki polegają na:

1. Dodaniu nowego rodzaju operacji tj.: Przebudowa drzewostanów z przebiegającym procesem chorobowym. Poprawkę tą wniosło Ministerstwo Środowiska.
2. Korekcie stawek dla gruntów o nachyleniu terenu powyżej 12°. Doprecyzowano, że stawki te są zwiększone o 20 % jedynie w zakresie komponentu jaki obejmuje robociznę czyli: przygotowanie gleby pod podsadzenia oraz sadzenie.

W związku z tym stawki te uległy nieznacznym zmianom:

- z 9 764 zł/ha na **9 249 zł/ha** w przypadku przebudowy składu gatunkowego drzewostanu poprzez podsadzenia produkcyjne (wprowadzenie drugiego piętra drzewostanu);
 - z 5 532 zł/ha na **5 210 zł/ha** w przypadku zróżnicowania struktury drzewostanu poprzez wprowadzenie podszytu.
3. Doprecyzowaniu jednostki w przypadku zakładania remiz podnoszących stabilność ekologiczną lasu: jednostka zł/ha została zmieniona na **zł/10ar**.

Propozycja została pozytywnie oceniona przez Grupę Roboczą ds. Ochrony Środowiska i Klimatu powołaną przy Komitecie Monitorującym PROW 2014-2020.

Pan Minister Ryszard Zarudzki powiedział, że wobec braku uwag ze strony Komisji Europejskiej można twierdzić, że to dobry kierunek działania. Dodał, że jest to program pilotażowy, na który zostało przeznaczonych 30 mln EURO zawartych w ramach budżetu na działanie 8.

Pan Robert Nowak, przedstawiciel Krajowej Rady Izb Rolniczych, zwrócił się pytaniem czy to działanie będzie można realizować na gruntach zalesionych w ramach PROW 2004-2006 lub PROW 2007-2013.

Pani Katarzyna Pawlikowska, zastępca dyrektora Departamentu Płatności Bezpośrednich odpowiedziała, że obowiązuje zasada braku podwójnego finansowania, jednak ze wstępnych analiz wynika, że będzie można to działanie realizować, ponieważ grunty z PROW 2004-2006 są objęte premią 20-letnią z utraconych dochodów z rolnictwa, a to działanie jest w części inwestycyjnej, czyli nie obejmuje tego komponentu. Wydaje się więc, że będzie można to działanie realizować na gruntach, które uzyskały wsparcie w poprzednich perspektywach finansowych, ale zostanie to potwierdzone w trakcie negocjacji z Komisją Europejską.

Pan Robert Nowak, dodał, że premia pielęgnacyjna w PROW 2007-2013 była wypłacana tylko przez pierwsze 5 lat, a później, była to premia zalesieniowa, która polega na zrównoważeniu utraconych dochodów w działalności rolniczej.

Pan Izdebski, Polska Izba Technologii i Wyrobów Naturalnych zadał pytanie, jaki procent lasów ogółem w Polsce zajmują lasy prywatne.

Pani Katarzyna Pawlikowska, zastępca dyrektora Departamentu Płatności Bezpośrednich, odpowiedziała, że według danych GUS jest to 1 mln 766 tys. ha, czyli 19,2% powierzchni kraju.

Pan Wiesław Dębek, przedstawiciel Instytutu Technologiczno-Przyrodniczego, poinformował, że 20% lasów prywatnych, to jest dobry wynik, zwłaszcza w regionach, gdzie lasów państwowych jest niewiele i lasy prywatne stanowią niekiedy bardzo ważną ostoję dla dużych zwierząt dziko żyjących. Zwrócił się z prośbą, żeby w ramach punktu zabiegi ochronne przed zwierzyną w przypadku wprowadzenia drugiego piętra nie dopuścić do ogradzania w całości mniejszych lasów prywatnych, bo staną się niedostępne dla zwierząt.

Pani Katarzyna Pawlikowska, zastępca dyrektora Departamentu Płatności Bezpośrednich, odpowiedziała, że planowane jest gradzenie tylko remiz, z tego względu, że one będą w starych lasach i ma to uchronić je przed zniszczeniem w pierwszym sezonie a pozostałe nie będą gradzone w całości.

Uchwała została poddana pod głosowanie i w głosowaniu jawnym przyjęta następującym stosunkiem głosów: (ZA - 28), (PRZECIW - 0), (WSTRZYMUJĄCYCH - 0)

Uchwała Nr 124 w sprawie zmian w Planie Finansowym Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020.

Pan Minister Ryszard Zarudzki poinformował, że autopoprawka obejmuje:

- wyodrębnienie w Planie finansowym Programu środków na realizację poddziałania 8.5: „Inwestycje zwiększające odporność ekosystemów leśnych i ich wartość dla środowiska” – w związku z uchwałą nr 124.

- dostosowanie kwot wsparcia do potrzeb zgłaszanych przez jedno z województw, w zakresie wsparcia w ramach działania Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarze wiejskim.
- dostosowania technicznego rozdziału dot. Elementów niezbędnych do oceny pomocy państwa, w związku ze zmianami finansowymi w obrębie celu tematycznego 2A.

Głównym elementem proponowanej zmiany jest relokacja środków, ukierunkowana pełniejsze wykorzystanie środków w ramach działań, poddziałań i typów operacji cieszących się największym zainteresowaniem wśród wnioskodawców.

Modyfikacja wynika m. in. z oczekiwań zgłaszanych przez samorzady województw, w zakresie wdrażanych przez nie instrumentów.

Pan Michael Pielke, przedstawiciel Komisji Europejskiej, dodał, że są to zmiany i korekty techniczne, jednak Komisja Europejska chciałaby poznać szacunki, jaki wpływ będą miały na rezerwę wykonania. Dodał, że Komisja Europejska chciałaby uniknąć zbyt dużych zmian wskaźników i celów.

Pan Roman Izdebski, Polska Izba Technologii i Wyrobów Naturalnych dodał, że redukcja wydatków dotyczy inwestycji na targowiska i promocję produktów lokalnych - spadek wynosi 6,4 mln euro, na renty strukturalne spadek wynosi 115 mld euro, na grupy producenckie i organizacje spadek wynosi 30,7 mld euro. Stwierdził, że redukcje wydatków dotyczą ponad 80% polskich gospodarstw w gorszej kondycji ekonomicznej, a nawet będących w biedzie. Zgłosił, że brakuje analizy, skąd taki stan rzeczy. Zapytał przedstawicieli Komisji Europejskiej, czy podobne procesy zachodzą na terenie innych państw członkowskich i pod hasłem zrównoważony rozwój rolnictwa, likwiduje się drobne gospodarstwa. Oznajmił, że takie działania zaprzeczają Strategii 2020 i zasadom WPR, ale też zaprzeczają strategii realizowanej w Polsce. Zwrócił się z pytaniem, dlaczego nie ma na takie działania reakcji, przy jednoczesnym promowaniu zrównoważonego rozwoju. Wyraził pogląd, że Polska nie ma pomysłu, co zrobić z 1,2 mln. gospodarstw, poza stwierdzeniem, że są biedne i nie mają szans konkurować na rynku. Dodał, że zmiany administracyjne, które są dokonywane, w związku z małym zainteresowaniem rolników pewnymi działaniami nie zmieniają faktu, że 80% polskich gospodarstw cierpi biedę. Zapytał także, z czego wynika tak duże zapotrzebowanie na scalanie gruntów rolnych, oszacowane na 145 mld euro, na ścianie wschodniej Polski.

Pan Michael Pielke, przedstawiciel Komisji Europejskiej odpowiedział, że w ramach PROW 2014-2020 są różne instrumenty, które odpowiadają na różne potrzeby rolników. Są wśród nich również takie, które wspierają małe gospodarstwa. Zwrócił uwagę na fakt, że dążenia Unii Europejskiej zmierzają w kierunku poprawy funkcjonowania mniejszych gospodarstw rolnych, samych rolników i ich rodzin. Wyraził pogląd, że w przypadku małych gospodarstw rolnych i skupionych wokół nich rolników i ich rodzin poza uprawą roli potrzebna jest także aktywność pozarolnicza. Zaznaczył, że nie powinniśmy się koncentrować wyłącznie na liczbach wynikających z budżetu, ale sprawdzać, czy te działania spełniają swoją rolę i to weryfikować. Małe gospodarstwa, w dalszym ciągu, mają możliwość korzystania z działań PROW 2014-2020, ale należy pracować nad tym, żeby rolnicy prowadzący małe gospodarstwa chętniej aplikowali i wnioskowali o środki z działań do nich skierowanych. Zwrócił się z prośbą do wszystkich członków Komitetu, że jeżeli zauważą, że któreś działanie skierowane do małych gospodarstw nie funkcjonuje, niech zgłoszą ten fakt do Komisji Europejskiej, która podejmie wtedy stosowne działania.

Pan Dariusz Nieć, dyrektor Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich wyjaśnił, że techniczne przesunięcia środków w tabelach finansowych wynikają z kilku powodów.

W przypadku rent strukturalnych, pozostały zaoszczędzone środki, które można wykorzystać efektywnie na inne działania. W kwestii przesunięć na działanie związane ze wsparciem dla targowisk, po analizie przeprowadzonej przez urzędy marszałkowskie, Instytucje wdrażające do niektórych typów operacji zdecydowały się na przesunięcie tych środków na inwestycje wodno-kanalizacyjne, czy na drogi lokalne, ze względu na to, że te środki w ramach targowisk zostały niewykorzystane. Uznał, że jest to zasadne działanie, które służy efektywnemu wykorzystaniu środków i realizacji potrzeb w terenie, na którym realizowane są te inwestycje. Jeżeli chodzi o scalanie gruntów rolnych, również była wykonana analiza przez urzędy marszałkowskie w zakresie potrzeb i dostępności. Dodatkowo, jest to realizacja zobowiązania z przeszłości, gdzie została złożona deklaracja, że jeżeli zostaną zaoszczędzone środki, to będą one przeznaczone na scalanie gruntów rolnych, ponieważ w tym zakresie, w dalszym ciągu potrzeby są ogromne.

Pan Roman Izdebski, zwrócił uwagę, że w całej Unii Europejskiej co godzinę kończy działalność 50 gospodarstw rolnych, co jego zdaniem wskazuje, to na, że dzieje się coś niewłaściwego ze wspólną polityką rolną i zrównoważonym rozwojem.

Uchwała została poddana pod głosowanie i w głosowaniu jawnym przyjęta następującym stosunkiem głosów: (ZA - 27), (PRZECIW - 0), (WSTRZYMUJĄCYCH – 1)

Pan Minister Ryszard Zarudzki podziękował wszystkim zespołom, które pracowały nad przygotowaniem uchwał. Poinformował, że po decyzjach KM PROW 2014-2020, będą kolejne etapy procedowania, w tym rozpatrzenie zmian w PROW 2014-2020 przez Komitet Stały Rady Ministrów, następnie podjęta zostanie uchwała Rady Ministrów, a następnie zmiany zostaną przekazane do Komisji Europejskiej. Dodał, że zmiany Programu będą również powodowały zmiany krajowych aktów prawnych.

Ad. 5

Pan Dariusz Nieć, dyrektor Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich, przedstawił informacje na temat realizacji Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, podając podstawowe wskaźniki wykonania programu: wykorzystanie alokacji na złożonych wnioskach - 47% budżetu, kontraktacja, (wydane decyzje i podpisane umowy), - 34%, zrealizowane płatności, - ponad 14 % budżetu.

Poinformował, że ważne informacje z punktu widzenia realizacji Programu to:

1. Wskaźniki ram wykonania w poszczególnych priorytetach. W chwili obecnej dla 11 na 13 wskaźników zagrożenie nie istnieje. Zagrożenie istnieje tylko dla 2 wskaźników tj. dla priorytetu 2 i dla priorytetu 3 i to zagrożenie dotyczy wskaźnika całkowite wydatki publiczne. Dla priorytetu 2 stan realizacji powinien obecnie kształtować się na poziomie 85%, a osiąga poziom 65%. Priorytet 2 skupia między innymi działania takie jak Modernizacja gospodarstw rolnych czy Restrukturyzacja małych gospodarstw rolnych. W priorytecie 3, gdzie są działania takie jak Przetwórstwo i marketing produktów rolnych czy Tworzenie grup producentów i organizacji producentów, wartość wskaźnika, który musi być osiągnięty to 75%, a ten który, przy obecnym stanie, jest możliwy do osiągnięcia, to jest nieco ponad 60 %. Temat ten był także poruszany na spotkaniu rocznym z Komisją Europejską. Odniósł się także do projektu zmiany rozporządzenia 215/2014, w części przepisów dotyczących ram wykonania w opinii Departamentu daje możliwość oceny ram wskaźników wykonania na płatnościach częściowych. Stąd też, jeżeli są np. w działaniu Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich realizowane inwestycje i zawierane umowy, które realizowane są w etapach, wtedy należy

uwzględnić płatność z danego etapu, ale też wartość całej umowy. W przypadku działań premiowych np. Premie dla młodych rolników, uwzględnić można pierwszą płatność. Mając to na względzie wartość zrealizowanych płatności dla priorytetu 2 byłaby zrealizowana z dużą nadwyżką, a dla priorytetu 3 z niewielkim deficytem. Po rozmowach z Ministerstwem Rozwoju i innymi państwami członkowskimi, które interpretują projekt przepisu z rozporządzenia nr 215/20147, w taki sposób, że dotyczy wyłącznie kontraktacji, czyli zawartych umów jak również wydanych decyzji, to przy tym założeniu, nie ma w żadnego zagrożenia dla wskaźników ram wykonania.

2. Zasada n+3, czyli zapisy w PROW 2014-2020 w zakresie wydatkowania środków na konta beneficjentów dla danego roku (w tej chwili rozliczamy się z 2014 roku) musi być wydane w 100%. Obecnie nie ma zagrożenia nie spełnienia zasady n+3 ponieważ do wydatkowania (1,5 miesiąca przed końcem roku) pozostało 10 mln euro.
3. Instrumenty finansowe –podjęto decyzję w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi, że wdrażanie instrumentów finansowych będzie odbywać się przy wsparciu Europejskiego Banku Inwestycyjnego i Europejskiego Funduszu Inwestycyjnego. Instrumenty finansowe w postaci mikropożyczek czy gwarancji (obecnie forma jest dyskutowana) dla typu operacji Modernizacja gospodarstw rolnych oraz Przetwórstwo i marketing produktów rolnych. Wiąże się to z realizacją zasady, że oprócz form refundacyjnych (dotacyjnych) muszą pojawić się formy zwrotne (wynika to z kierunków rozwoju WPR). Podjęto też decyzje że będzie to realizowane w połączeniu ze środkami z planu Junkera, czyli łączony jest ESIF z EFSI, to pozwoli na pozyskanie dodatkowych 200 mln euro na tzw. gwarancje. Obecnie wypracowywane jest podpisanie umowy na wsparcie usług doradczych z Europejskim Funduszem Inwestycyjnym w zakresie aktualizacji oceny ex-ante. Planowany termin wdrożenia instrumentów to 2019 rok.

Pani Joanna Gierulska, zastępca dyrektora Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich, odniosła się do spotkania Grupy roboczej ds. RLKS. Spotkanie dotyczyło przedyskutowania ewentualnych zmian w ustawie o RLKS, co wynika z tego, że w Polsce wdrażamy podejście wielofunduszowe i dwa województwa wdrażają RLKS z udziałem środków z Europejskiego Funduszu Społecznego i Rozwoju Regionalnego i są w tej chwili w fazie wdrożeniowej. Okazało się, że pojawiły się kwestie problematyczne natury proceduralnej, co wymaga zmian w ustawie. Dodała, że spotkania robocze odbywają się dużo częściej z przedstawicielami tych województw i z przedstawicielami Ministerstwa Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej, gdzie dyskutowane jest, z udziałem Lokalnych Grup Działania, jakie kwestie wdrożeniowe w podejściu wielofunduszowym mają miejsce. Zmiana ustawy ma być również efektem tych dyskusji. Zakres zmian w ustawie ma być bardzo ograniczony, żeby jedynie usprawnić wdrażanie, a nie zmieniać zasadniczo podejścia. Na spotkaniu poruszona była również kwestia przyszłości, w kontekście corocznego spotkania, organizowanego przez Komisję Europejską na temat RLKS. W tym roku to spotkanie odbyło się na Węgrzech. Wzięli w nim udział przedstawiciele województwa podlaskiego, miejskie lokalne grupy działania z województwa kujawsko-pomorskiego. Efektem tych spotkań są dokumenty, dotyczące przyszłości RLKS, np. deklaracja z Venhorst, z III Europejskiego Parlamentu Wiejskiego, deklaracja z Tartu, która była podjęta przez Europejską Sieć Lokalnych Grup Działania. Na koniec roku będzie opinia Komitetu Ekonomiczno-Społecznego. W lutym ma zostać zorganizowane seminarium, na którym podnoszone będą kwestie podejścia wielofunduszowego. Polska jako jedno z niewielu państw zdecydowała się wdrażać to podejście i głos Polski w tej kwestii może okazać się znaczący. Ponadto spotkanie będzie

również służyło wymianie doświadczeń, co pozwoli na przyszłość wypracować kierunki zmian, żeby to podejście mogło być jak najbardziej efektywne.

Pani Joanna Czapla, dyrektor Departamentu Płatności Bezpośrednich, odniosła się do spotkania grupy roboczej ds. ochrony środowiska i klimatu, która działa przy KM PROW 2014-2020. Gdzie omówione zostały przede wszystkim założenia nowego poddziałania leśnego. Przekazała, iż poruszane były również kwestie wdrożenia do prawodawstwa krajowego i zaangażowania różnych instytucji a przede wszystkim Lasów Państwowych. Byłaby to przede wszystkim pomoc doradczą. Poinformowała, że znane jest stanowisko Lasów Państwowych, które deklaruje przyłączenie się do tego działania w postaci świadczenia pomocy dla rolników w ramach przygotowywania planów urządzania lasu czy planów działań leśnych a rolnicy, z tego tytułu, nie będą ponosili żadnych kosztów. Omówione zostały także pozostałe projekty uchwał, które dzisiaj zostały przedstawione.

Pani Joanna Czapla, dyrektor Departamentu Płatności Bezpośrednich poinformowała, że na spotkaniu z Komisją Europejską podjęto również kwestie aktualnej informacji dotyczącej działań obszarowych PROW tzn. przedstawione zostały kwestie zmian, które zostały zaproponowane w ustawie o wsparciu bezpośrednim jak również w ustawie o rozwoju obszarów wiejskich w zakresie działań obszarowych. Dotyczy to obowiązku wynikającego z prawodawstwa unijnego, który wdrażamy również w prawie krajowym a mianowicie, że od roku 2018 wniosek i o płatności bezpośrednie jak również o działania obszarowe PROW będą wdrażane tylko elektronicznie. Rolnicy będą składać wnioski tylko elektronicznie i taki jest zapis ustawy. Ustawa ta również wprowadza pewien wyjątek, zgodny z przepisami Unii Europejskiej, który mówi o tym, że jeżeli rolnik nie jest w stanie złożyć takiego wniosku elektronicznie (w wyjątkowych przypadkach) wówczas Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa będzie świadczyć pomoc techniczną. Omówiona była też kwestia wprowadzanej możliwości złożenia oświadczenia przez rolnika, u którego nie było żadnych zmian w gospodarstwie w stosunku do informacji, które złożył we wniosku w roku poprzednim. Takie oświadczenie rolnik będzie mógł złożyć wcześniej niż dotychczas bo od 15 lutego do 14 marca i takie oświadczenie będzie traktowane jako wniosek o przyznanie płatności na rok 2018. Poruszona była też kwestia realizacji płatności, ONW, działania rolno-środowiskowo-klimatycznego, działań ekologicznych,. Dodana, że 2017 rok to trzeci rok realizacji tych płatności. Poinformowała, że

obecnie Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa skupia się na wypłacie zaliczek z tytułu dopłat bezpośrednich, ponieważ dzięki wnioskowi Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi do Komisji Europejskiej, w tym roku Polska dostała pozwolenie zwiększenia poziomu zaliczek dla płatności bezpośrednich z 50 do 70% i w związku z tym w ciągu 1,5 miesiąca Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa musi wypłacić ok. 10 mld złotych.

Pan Minister Ryszard Zarudzki podkreślił, że w przyszłym roku 100% wniosków będzie składane elektronicznie. Jako kraj członkowski UE musimy dostosować się do proponowanych rozwiązań UE, również w tym zakresie.

Ad.6

Odbyło się szkolenie w zakresie przeciwdziałania korupcji przeprowadzone przez Komendę Główną Policji.

Po szkoleniu głos zabrała Pani Katarzyna Jórğa, przedstawiciel organizacji na rzecz rozwoju wsi, która zgłosiła wniosek nie objęty porządkiem obrad KM PROW 2014-2020, dotyczącym zmiany regulaminu KM PROW 2014-2020, polegającej na wysyłaniu materiałów na KM PROW 2014-2020, wyłącznie w wersji elektronicznej, a nie jak dotychczas w wersji elektronicznej i papierowej.

Pan Minister Ryszard Zarudzki przychylił się do wniosku. Zaznaczył, że do jego realizacji potrzebna jest zmiana regulaminu, co zostanie przeprowadzone.

Pani Katarzyna Jórğa, przedstawiciel organizacji na rzecz rozwoju wsi podniosła także kwestię omówioną na grupie roboczej ds. RLKS, a dotyczącą beneficjentów realizujących operacje w ramach refundacji. Wyjaśniła, że beneficjenci muszą najpierw wyłożyć 100% kosztów kwalifikowanych, i całkowitych, a dopiero później otrzymują zwrot poniesionych kosztów. Beneficjenci tacy zaczynają się wycofywać z realizowanych przez siebie projektów, a wynika to z długiego okresu oczekiwania na podpisanie umowy. W tej chwili w PROW 2014-2020 jest zapis, że można realizować zadanie po podpisaniu umów o wsparcie. Padła propozycja zmiany tego wymogu w przypadku refundacji, na zapis, że wnioskodawca na własne ryzyko rozpoczyna działanie, a po podpisaniu umowy otrzyma refundację.

Pan Minister Ryszard Zarudzki potwierdził przyjęcie uwagi oraz że zostanie ona przeanalizowana.

Pani Joanna Gierulska, zastępca dyrektora Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich, powiedziała, że w całym PROW 2014-2020, z wyjątkiem poddziałania Inwestycje odtwarzające potencjał produkcji rolnej, jest zapis, że koszty kwalifikowane są ponoszone dopiero po podpisaniu umowy. Wynika to z potrzeby zwalczania efektu deadweight, który był wykazywany w kontrolach w poprzednich perspektywach. Beneficjenci wcześniej wykonywali inwestycje, niż decyzja o podpisaniu umowy była podjęta, czyli można było zakładać, że niezależnie jaka byłaby decyzja w sprawie podpisania umowy, potencjalni beneficjenci i tak te inwestycje by zrealizowali. Dodała, że gdyby umowa była podpisywana szybko, np. w ciągu 2 miesięcy, tego problemu by nie było, natomiast rzeczywistość jest taka, że na podpisanie umowy niekiedy trzeba czekać wiele miesięcy. Powiedziała, że tę kwestię warto byłoby przedyskutować z Komisją Europejską.

Pan Minister Ryszard Zarudzki podziękował przedstawicielom Komisji Europejskiej wszystkim uczestnikom posiedzenia i zakończył posiedzenie KM PROW 2014-2020.

